

Het spookt in dit huis

Over het boek

Auteur: Oliver Jeffers

Illustrator: Oliver Jeffers

Vertaler: Mirjam Hoekstra

Uitgeverij: De Fontein

Over de maker

Oliver Jeffers (*1977) werd geboren in Australië. Hij groeide op in Noord-Ierland en studeerde Illustration and Visual Communication aan de Universiteit van Ulster. Hij woont en werkt in Brooklyn, New York.

Hij is één van de meeste bekende illustratoren over de hele wereld. Hij verkocht wereldwijd meer dan 14 miljoen boeken en zijn werk werd al in 45 talen vertaald. Naast illustrator is hij schrijver, beeldend kunstenaar en performer. In 2021 publiceerde hij niet alleen zijn boek 'There's a Ghost In This House'. Hij exposeerde ook met 'A afraid of Ghosts' in Bryce Wolkowitz Galerij in New York.

<https://www.oliverjeffers.com/a-fraid-of-ghosts>

Jeffers maakt gebruik van verschillende technieken. Elk creatief proces is anders. Zijn stijl kenmerkt zich door humorvolle, herkenbare en tegelijkertijd absurde tekeningen met subtiele details. Zijn boeken hebben steeds een gevoelige, filosofische ondertoon. Voor dit boek liet hij zich inspireren door de Noord-Ierse Halloween traditie. Hij vraagt zich af of er iets is na de dood. Is het iets nieuws of anders? Of is het slechts een verderzetting van het alledaagse van de mens in zijn verbeelding? Blijf je hiernaar op zoek gaan?

Korte inhoud

Een meisje is ervan overtuigd dat spoken bestaan. Maar ze heeft er zelf nog nooit één gezien. Ze weet zelfs niet hoe ze eruit zien. Ze nodigt de lezer uit om samen met haar in de verschillende kamers van haar huis op zoek te gaan. Terwijl zij zonder succes blijft zoeken, zie jij als lezer dat de spoken zich overal verstoppen.

1. VOOR HET LEZEN

1.1. Gesprek over spoken en geesten

- 'Spoken en geesten' zijn voor ons evident. Maar niet in elke cultuur is dat zo. Vaak zijn er ook linken met 'zwarte magie', 'hekserij', enz. Het is dus goed om hier vooraf even bij stil te staan en te polsen hoe vertrouwd de kinderen hiermee zijn. Sta eventueel even stil bij de Ierse Halloween traditie, die Jeffers inspireerde tot het maken van dit boek.

Je kan bijvoorbeeld gebruik maken van de vragen uit het boek:

→ "Heb jij ooit een spook gezien?"(p.27)

→ "Weet jij hoe ze eruit zien?"(p.27)

- “Komen ze alleen 's nachts tevoorschijn?”(p.31)
- “Weet jij waar je ze kunt vinden?”(p.33)
- “Lukt het om spoken te zien?” (p.45)
- Wil je het breder opentrekken, dan kan je filosoferen over ‘de dood’ en ‘leven na de dood’. Stel open vragen en verdiep met vragen als ‘Waarom denk je dat? Of ‘Waarom vraag je dat?’
 - Wat is ‘dood zijn’?
 - Waar ben je als je dood bent?
 - Hoe zie je eruit als je dood bent?
 - Word je na de dood iets anders?
 - Wat doe je als je dood bent?
 - ...
 - Denkt iedereen hetzelfde over de dood?
 Met deze laatste vraag kan je nog eens specifiek polsen naar de verschillen in cultuur en omgaan met de dood bij de kinderen (thuis). Op die manier sluit je aan bij de specifieke voorkennis en gevoeligheden van elk kind.

1.2. Spoken tekenen en zoeken

MATERIAAL

-
- Doorschijnend papier (kalkpapier en/of plastic papier)
 - Stiften
 - Scharen
-
- Geef de kinderen een stukje doorschijnend papier.
 - Leg de stiften op tafel.
 - Laat elk kind een spook tekenen. Laat het daarbij nadenken over hoe hij denkt dat een spook eruit ziet (Wit of niet? Ogen? Attributen?)
 - Laat ze daarna hun spook verstoppen en vervolgens met z'n allen zoeken. Baken daarvoor een stukje in de ruimte af.

1.3. Kaft bekijken en voorspellingen maken rond het boek

Bekijk de kaft en lees de titel.

- Wat zie je op de tekening? Waar zitten de spoken?
- Hoe ziet het boek er binnenin uit, denk je?
- Oliver Jeffers is de auteur of de maker van dit boek. Wat is een maker/auteur? Staan ze ook op andere boeken?

2. TIJDENS HET LEZEN

- Blader langzaam door het begin van het boek en laat de kinderen vertellen wat ze op de tekeningen zien. Zo wordt duidelijk dat het over het huis van het meisje gaat. Laat ze ten slotte op de foto van de deur kloppen. Vanaf nu kunnen ze actief hun rol als gast en spokenjager opnemen.
- Het perspectief van het meisje en dat van de juryleden zijn niet hetzelfde in het boek. Dit gaat niet voor elke kleuter even duidelijk zijn. Zorg ervoor dat ze hier goed in mee zijn door bijvoorbeeld je stem te veranderen, de mimiek en de gebaren van het meisje mee te doen en voldoende vragend en verbaasd te klinken. Voordat je het blad met de spoken omdraait, kan je ze even laten stilstaan bij de positie en de mimiek van het meisje, dat de spoken niet ziet.
- Laat telkens eerst de interieurfoto zien en leg dan het transparante papier met spoken erover heen. Vooraleer je de spoken laat zien, laat je ze raden waar de spoken verstopt zitten.
- Na een tijdje gaan ze zelf voorspellen waar de spoken zitten, op pagina 14 beweegt de luster bijvoorbeeld.
- Laat op het einde de vraag open. “Misschien lukt dat ook nooit” en blader ook nog even door naar de tussenbladen op het einde waar het meisje misschien toch een spook ziet???

3. NA HET LEZEN

3.1. Stilstaan bij de leeservaring van de juryleden

Bevraag eerste indrukken en koppel ze terug naar de verwachtingen van de juryleden.

- Wat vonden jullie van het boek? Waarom?
- Was het inderdaad ...(voorspelling die de kinderen deden). Wat was hetzelfde? Wat was anders? Het boek is een fictief verhaal. Maar de foto's zijn realistisch. Op pagina 8 kan je bijvoorbeeld letterlijk zien dat het uit een non-fictie-geschiedenis boek komt. Er zit ook een filosofisch aspect in (zie vragen boek en open einde).
- Wat maakt dit boek bijzonder? (eigen invulling, je kan wijzen op de wisselwerking tussen tekst en beeld, het gebruik van het kalkpapier, gebruik van oude foto's,...)

3.2. Illustraties

- Sta even stil met de kinderen bij hoe de illustraties zijn gemaakt.
 - Hoe zijn de illustraties gemaakt? In dit boek maakt Jeffers gebruik van mixed media illustraties. Hij verzamelde honderden foto's van oude huizen uit catalogussen, architecturale boeken, bij uitverkopen, enz. Op een groot aantal foto's legde hij een transparant plastic blad. Dat beschilderde hij met witte verf. Spoken en ogen verschijnen. Om een mooi resultaat te krijgen, bewerkte hij alles nog eens met Photoshop. Hierbij keek hij bijvoorbeeld naar lichteffecten en zorgde hij voor suggestie. Bij de foto's voegde hij ten slotte een handgeschreven tekst. Dit resulteerde in dit boek met weldoordachte vormgeving en typografie. Verhaal en beeld komen samen. Om de geesten te laten 'verschijnen', verving hij het transparante papier door kalkpapier. De spoken 'bewegen en leven' meer.
 - Hadden jullie de symbooltjes op de tegenoverliggende tekstbladzijde gezien? Wat zouden die betekenen? (een tip om gericht te zoeken)

MATERIAAL

- Kopie van een interieurfoto uit het boek
- Gekleurde stiften, gele fluostift of witte potloden/wasco's

Een fluostift kan makkelijk zijn om de suggestie van Oliver Jeffers duidelijk te maken (zie kleuren en contrasten)

- Geef elk kind een kopie van een interieurfoto uit het boek. Laat hen naar extra spoken zoeken.
 - Kan jij nog extra spoken vinden? Of hebben we ze allemaal gevonden?
 - Maak de gevonden spoken zichtbaar met je stift/fluostift/wit potlood
 - Zijn dit echte spoken of lijkt het alleen maar zo? (alle antwoorden zijn juist!)
- Je kan met de kinderen nog eens heel het huis/boek doorlopen.
 - Waar zijn ze overal geweest? In welke kamers?
 - Zouden er nog kamers zijn? Wat zou daar kunnen zijn? Kijk daarbij ook naar de voorkant of de achterkant van de kaft. En zouden daar ook spoken-geesten-... kunnen zijn?
 - Oliver Jeffers maakte ook zelf een filmpje over zijn boek: <https://www.youtube.com/watch?v=weBodfabfh0>
- Kleuren en contrasten

Het boek zit vol contrasten: zwart-wit, licht-donker. Enkel het meisje is in kleur (blauw, groen, fluogeel). Dit helpt om de spoken goed te kunnen zien.

 - Welke kleuren worden er in het boek gebruikt?

Het meisje is blauw-groen. Ze heeft fluogeel strepen.

Met deze kleuren zou het meisje ook een spook kunnen zijn. Op het laatste schutblad tekent hij haar zonder kleur met enkel fluogeel strepen.

Opvallend is ook dat het fluogeel overeenkomt met de manier waarop de auteur vermeld staat op de kaft. Wellicht geeft Jeffers zo zijn persoonlijke visie op het bestaan van (de) spoken weer.
- Bekijk de verschillende blikken en getekende ogen in het boek.
 - Zitten er spoken op de schilderijen? Spoken deze mensen misschien door het huis? Het meisje heeft het gevoel dat er spoken zijn. Ze voelt zich bekeken. Komt dit door de spoken of gewoon door de ogen van de mensen op de schilderijen?

3.3. Open einde en terugkoppeling naar de leefwereld van de juryleden

Je kan het boek gewoon lezen en dan lees je het verhaal zoals het in de korte inhoud wordt samengevat.

Toch kan je met dit boek ook stilstaan bij de algemene vraag of spoken wel of niet bestaan. Je kan de vragen zonder de tekeningen en suggesties lezen. Dit geeft bijvoorbeeld aanleiding tot een filosofisch gesprek.

De auteur geeft zelf aan dat er verschillende mogelijkheden zijn. Met of zonder tussenbladen zijn er wel of geen spoken. Op de laatste bladzijde tekent hij het meisje zonder kleur. Is ze zelf een spook? Is ze een spook voor de spoken? Ziet het meisje de spoken uiteindelijk wel? Of lukt het nooit?

→ Denk je dat het verhaal verzonnen is of niet? Zitten de spoken echt in het huis? Is het meisje echt?

Je kan daarbij ook de kaft vooraan en achteraan vergelijken.

→ Bestaan spoken of niet? En dan kom je bij de beginvraag.

3.4. Creatieve verwerking

MATERIAAL

-
- Tijdschriften met afbeeldingen van interieurs/huizen...

 - Scharen

 - Lijm of Pritt

 - Gemaakte spoken uit 2.2

 - Wit A4-papier

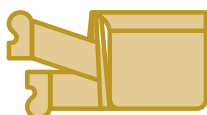
 - Zwart A4-papier

 - Witte potloden/wasco's/stiften (of fluoegel)

- Laat de kinderen zelf een collage maken van een interieur of plaats.
 - Laat ze hun eigen gemaakte spook daarin plaatsen.
 - Laat ze hierop een vervolg verzinnen (hun verhaal en tekst).
 - Laat ze dat in het wit (of eventueel fluoegel) tekenen op een zwart papier.

4. VERDER LEZEN

- Midden in de nacht, in mijn tuin ... / Severin Millet (Leopold, 2014)
- Seppo: het verlegen spookje / Flavia Z. Drago (Fontaine, 2021)
- Monster in mijn huis / The Umbilical Brothers en Johan Potma (ill.) (Volt, 2022)
- Vosje / Edward Van de Vendel en Marije Tolman (ill.) (Querido, 2018)

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.